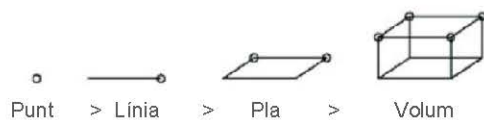

ACTIVITAT 7

DE LES 2 A LES 3 DIMENSIONS | DEL PLA AL VOLUM

ÍNDEX

De les 2 a les 3 dimensions. Del pla al volum
Algunes formes amb volum a partir del pla

DE LES 2 A LES 3 DIMENSIONS. DEL PLA AL VOLUM

Quan dibuixem ho fem generalment sobre un **paper** pla, que és una superfície **bidimensional: ample i alt.** Les formes que ens envolten tenen **volum**, és a dir, són **tridimensionals: ample, alt i profund.**

Des de que l'home intenta representar la realitat han existit representacions bidimensionals, tridimensionals i inclús "obres" on es combinen ambdues. El cas més evident d'una obra bidimensional "convertida" en certa manera en tridimensional és el de les pintures rupestres d'Altamira, amb els bisons executats aprofitant les formes de les roques, produint així una sensació de volum.

A l'art existeixen pintures, escultures, relleus...

Bisó recolzat d'Altamira, Santillana del Mar, Cantàbria

El relleu pot considerar-se com una mena de quadre monocrom que, en comptes de ser pintat, està realitzat amb tècniques escultòriques, amb volum, en una superfície plana limitada que pot ser de fusta, pedra, etc.

Es modelen o tallen en ell formes que sobresurten o s'enfonsen.

El relleu s'ha usat històricament per decorar edificis, com a revestiment escultòric del mur. Un mur podria ser un pla sobre el qual treballar.

Vista parcial d'un relleu egipci

Un relleu ofereix un únic punt de vista: frontal; per tant, no està pensat per ser envoltat per contemplar-lo com són les escultures exemptes. Existeixen diversos **tipus de relleus**:

Buit relleu: Són relleus on les formes s'enfonsen en la superfície que serveix de suport. Per a realitzar-los normalment cal treure material del suport, resultant perforat en negatiu, en el pla o en el mur.

Baix relleu: El relleu és molt lleu, sobresurt molt poc del mur.

Mig relleu: Està entre el baix relleu i l'alt relleu. Sobresurt més del mur que l'anterior.

Alt relleu: Les figures surten bastant del mur i no podem veure-les des de darrere encara que sí des dels laterals.

Escultures exemptes (embalum rodó): Són escultures esculpides quasi per complet al mur encara que sense possibilitat de ser vistes envoltant-les.

1

2

3

4

5

1. Reproducció d'un buit relleu egipci
2. Baix relleu assiri en el Museu del Louvre
3. Relleu de la Santa cova de Cadis
4. Alt relleu
5. Catedral de Sevilla, Porta de l'Asunción. Escultures exemptes de Ricardo Bellver

VÍDEO SOBRE LA REPRESENTACIÓ EN EL PLA DE LES 3 DIMENSIONS, BREU HISTÒRIA

Vídeo: [https://youtu.be/ jNnRjzJCTU](https://youtu.be/jNnRjzJCTU)

La utilització del pla en l'escultura a partir del Cubisme

Es considerarà a **Picasso** l'inventor **del collage en 1912** amb la seva pintura **Naturalesa morta amb cadira de reixeta**, ja que també havia pegat fotografies als seus dibuixos en dates tan primerenques com 1899. Però **serà Braque** qui va realitzar a la fi de l'estiu d'aquell any els **primers papiers collés**, incorporant a les seves obres retalls de paper comercial pintat que imitaven la fusta.

Naturalesa morta amb cadira de reixeta de Picasso, 1912, fet amb oli, una retallada d'hule imprès amb una imatge industrial d'una reixeta, paper encolat i una corda que fa de marc

La invenció del **cubisme** per part de **Picasso** a principis del s.xx, amb la pèrdua de la realitat en les obres i les seves visions múltiples, va portar a **George Braque** a introduir alguns fragments de paraules, números i símbols en les seves pintures perquè l'espectador pogués trobar alguna referència i pista per a comprendre el que veia.

El **cubisme** va obrir, per tant, **dues noves portes a l'escultura**:

- **El collage**, que en escultura equival a l'assemblatge
- **El desenvolupament del pla i els múltiples punts de vista**, fet servit per molts escultors cubistes entre d'ells **Pablo Gargallo, Julio González o Jacques Lipchitz**.

Així mateix, Picasso va portar el collage dels quadres cubistes a l'escultura o a l'alt relleu, com en les fotos de les dues obres de baix, que representen una guitarra. Ambdues estan construïdes a base papers i cartons pegats. Una, la que sobresurt més, no és una escultura exempta, per la qual cosa hauríem de considerar-la un relleu.

Guitarra, Assemblage de Picasso, 1912. Cartó, paper pegat
Guitarra de Picasso, 1913

Mariner amb guitarra de J.Lipchitz, 1917

Posteriorment, molta de l'obra escultòrica de Picasso contindrà conceptes relacionats amb la bidimensionalitat del dibuix i la pintura.

Picasso i Braque, recorreran per tant a la representació de les formes per mitjà de diferents superfícies planes, geometritzant i simplificant aquestes formes, apareixent així les línies i les superfícies fragmentades. Unes vegades connectades unes amb altres, i de vegades amb connexions incoherents o inclús inexistent.

Dejeuner sur l'Herbe de Picasso, 1912. Obra de formigó que té com a referència un pla modificat

Aquestes obres podran observar-se des de diversos punts de vista (perspectiva múltiple). A vegades recordaran el dibuix dels nens, que també barregen punts de vistes diferents per representar els objectes de la manera més descriptiva possible. Els egipcis, d'una manera més normalitzada, també barrejaven diferents punts de vista en una mateixa representació. Es perd el punt de vista únic permetent observar tant per fora com per dins, de front o pel darrere. Escultors de gran prestigi va haver-hi molts, alguns dels quals van ser Gargallo, Oteiza, Calder...

El Profeta de Pablo Gargallo, 1934

Altres obres escultòriques partint del pla; tallant-lo, corbant-ho o doblegant-ho de Oteiza o Calder

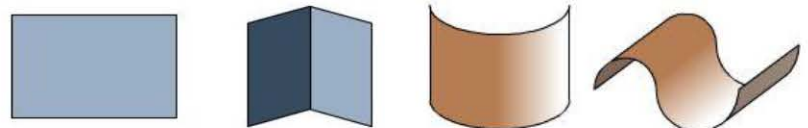
ALGUNES FORMES AMB VOLUM A PARTIR DEL PLA

Podem obtenir volums partint del pla. Per a això el pla es pot doblegar, corbar, realitzant-li talls o incisions, etc. D'aquesta forma, podem modificar la superfície a manera de relleu o construir un cos volumètric tridimensional.

Es parteix d'una superfície limitada, és a dir un pla, limitat amb una grandària i una forma que puguem manejar.

Aquests són alguns dels recursos que podem emprar per a modificar la superfície plana i endinsar-nos en l'espai tridimensional:

· Doblegant o corbant la superfície obtenint un volum o objecte tridimensional.

· Doblegant de moltes maneres diferents, fins i tot fent talls des de la vora cap a l'interior del pla.

· Els talls parcials o sencers permeten diferents possibilitats.

· Fent incisions a l'interior de la superfície per a després doblegar-los.

